

Desistanssi ry:n ympäristösuunnitelma

Päivitetty 25.1.2024

Tavoitteet

Ympäristösuunnitelman tarkoituksena on koota yhteen Desistanssi ry:n toimintaan liittyvät ympäristöasiat ja -periaatteet sekä kertoa, miten ne otetaan yhdistyksen toiminnassa huomioon. Desistanssi ry laati ympäristösuunnitelman vastatakseen paremmin jäsenistön toiveisiin sekä huomioidakseen kaikessa toiminnassaan ilmastokriisin ja kuudennen sukupoltoaallon. Ympäristösuunnitelma tavoitteena on, että Desistanssi ry:n toiminta on kaikilla osa-alueilla planetaarisesti kestävien rajojen sisäpuolella. Tähän pyritään toteuttamalla ympäristöarvoja ja minimoimalla toiminnan kielteiset ympäristövaikutukset järjestön resurssien puitteissa.

Ympäristösuunnitelma käydään läpi vuoden alussa, ja sitä kehitetään ja päivitetään tarpeen mukaan. Ympäristösuunnitelma hyväksytään jokaisen hallituskauden alussa hallituksen tai yhdistyksen kokouksessa. Desistanssin hallituksessa on nimetty erikseen ympäristövastaava tai ympäristövastaavat. Tämä/nämä huolehtivat yhdessä Desistanssin hallituksen kanssa ympäristösuunnitelman toteutumisesta järjestön toiminnassa, kehittävät ja päivittävät ympäristösuunnitelmaa, tiedottavat jäsenistöä ympäristöasioista ja mahdollisesti järjestävät ympäristöaiheisia tapahtumia. Ympäristövastaava myös huolehtii, että seuraavan hallituksen ympäristövastaava saa riittävän perehdytyksen tämän suunnitelman sisältöön ja muihin yhdistyksen toiminnan kannalta olennaisiin ympäristöasioihin. Ympäristövastaava raportoi hallitusvuoden lopussa järjestön vuosikertomukseen ympäristösuunnitelman tavoitteiden toteutumisesta.

Desistanssi ry nojaa toiminnassaan tieteelliseen tietoon ja ottaa vakavasti ilmastokriisin ja kuudennen sukupoltoaallon. Ihmiskunnan nykyinen luonnonvarojen kulutus on kestämatöntä, ja toistaiseksi saavutetut parannukset tilanteeseen ovat olleet riittämättömiä. (Richardson ym. 2023) Ympäristösuunnitelman liitteessä 1 näkyy, että globaalisti planeetan kestävät rajat on jo ylitetty kuudessa tapauksesta yhdeksästä. Suomalaisten tilanne on vielä tätä hälyyttävämpi, sillä makean veden käyttöä lukuun ottamatta suomalaisten kulutus ylittää kaikki globaalin ekologisen kestävyuden rajat (SYKE 2018). Näiden rajojen ylittäminen aiheuttaa peruuttamattomia, myös ihmiskunnan selviytymistä ja hyvinvointia uhkaavia ympäristötuhoja (Lettenmeier ym. 2019, 12).

Suomi on sitoutunut Pariisin ilmastopimuksen mukaisesti siihen, ettei maapallon keskilämpötila ylittäisi 1,5 astetta. Sitran tekemä tutkimus havainnollistaa sen, miltä suomalaisen hiilijalanjälki pitäisi näyttää, jotta Pariisin ilmastopimuksen tavoitteet pystyttäisiin saavuttamaan. (Lettenmeier ym. 2019) Desistanssin ympäristösuunnitelma nojaa tähän Sitran tekemään tutkimukseen painottaen erityisesti niitä toimenpiteitä, joilla pystytään eniten vähentämään hiilijalanjälkeä. Toisena keskeisenä ohjeena on Sitran tekemä nettisivu <https://www.sitra.fi/hankkeet/100-fiksua-arjen-tekoa/>, joka sisältää vielä yksityiskohtaisempia ehdotuksia hiilijalanjäljen pienentämiseksi.

Tällä hetkellä keskivertosuomalaisen hiilijalanjälki on 9610 CO₂ e vuodessa ja maapallon kantokyvyllä kestävä hiilijalanjälki on 2500 CO₂ e vuodessa (Sitra 2023). Liitteestä 2 nähdään, mistä suomalaisten hiilijalanjälki koostuu. Suurimpia yksittäisiä päästöjen aiheuttajia ovat liha- ja maitotuotteiden kulutus, fossiilisiin polttoaineisiin perustuva kodin energiankulutus, yksityisautoilu sekä lentomat kustutus. Suurimmat yksittäiset teot hiilijalanjäljen pienentämiseen vaikuttavuusjärjestyksessä suurimmasta pienempään ovat yksityisautoilun korvaaminen joukkoliikenteellä tai sähköpyörällä työ- ja vapaa-ajan matkoilla, vegaaniruokavalioon siirtyminen, sähkö- ja hybridautojen käyttöönotto, kasvisruokavalioon siirtyminen sekä sähkön ja lämmitysenergian tuottaminen uusiutuvilla energialähteillä. (Lettenmeier ym. 2019, 66). Liitteessä 3 nämä ovat vielä taulukoitu.

Tapahtumat ja hankinnat

Tapahtumien suunnittelussa huomioidaan liikenteen vaikutukset ympäristöön valitsemalla helposti kävelen, pyöräillen ja julkisen liikenteen avulla saavutettavissa olevia tapahtumapaikkoja. Desistanssin tapahtumissa tarjoiltava ruoka ja juoma ovat ensisijaisesti vegaanisia ja koostuvat ekologisesti kestävästä ruoka-aineksista. Desistanssi teki tämän linjauksen, koska Sitran tutkimuksen mukaan toiseksi merkittävin hiilijalanjäljen pienentäjä on vegaaniruokavalioon siirtyminen. Tutkimustiedon mukaan kasvisruokavalioon siirtyminen ole riittävä toimi. Silloin proteiininlähde korvataan usein maitopohjaisilla tuotteilla, joiden hiilidioksidipäästöt ovat yhtä isot kuin punaisessa lihassa (katso liite 4). Sen lisäksi maitotuotanto vie suuren osan Suomen viljelyalasta ja näin ollen pahentaa luontokatoa ja lisää metsähakkuita (Yle 2021).

Ruokien ja juomien ensisijaisuudesta voidaan poiketa, jos tapahtumaan osallistujat eivät allergian tai erityisruokavalion takia pysty syömään vegaanisia elintarvikkeita. Heille

tarjoillaan rajoitukset huomioon ottaen mahdollisimman ympäristöystävällinen ruoka. Desistanssi pyrkii taloudellisten resurssien mukaan suosimaan luomuruokaa. Vegaaniruuasta voidaan myös harkita poikkeavan, jos saatavilla oleva ilmainen hävikkiruoka ei ole vegaanista ja menisi muuten jätteeksi. Vegaanituotteet.net-sivustolle on koottuna vähittäiskauppojen kasvipohjaiset elintarvikkeet. Myös kännykkäsovellus Vegaaniskannerilla voi nopeasti skannata kaupan tuotteiden viivakoodi ja selvittää onko tuote vegaaninen. Ympäristövastaava osallistuu tapahtumien suunnitteluun ja vastaa näin osaltaan ympäristöystävällisen toiminnan toteutumisesta tapahtumissa.

Desistanssi ottaa kestävyuden hankinnoissaan huomioon. Tapahtumia varten tarvittavat koristeet, astiat ja muut tavarat pyritään ensisijaisesti lainaamaan tai vuokraamaan. Jos lainaaminen tai vuokraaminen ei ole mahdollista, pyritään tarvittavat tavarat hankkimaan käytettyinä. Jos vaihtoehdoksi jää hankkia tavara uutena, Desistanssi suosii kestäviä ja uusiokäytettyjä materiaaleja. Desistanssi antaa lahjaksi (esimerkiksi vuosijuhliin) aineettomia lahjoja.

Jätteet ja kierrätys

Tapahtumissa syntyvää jätemäärää minimoidaan muun muassa välttämällä kertakäyttöisten astioiden käyttöä ja hillitään pakkaus- ja paperijätteen määrää. Tapahtumien tarjoilu pyritään suunnittelemaan mahdollisimman huolellisesti, jotta ruokahävikki olisi mahdollisimman vähäistä. Desistanssi hyödyntää myös aiemmista tapahtumista ylijääneitä tarjoiluja tulevissa tapahtumisissaan. Desistanssi vähentää jätettä myös niin, että pyrkii ensisijaisesti korjaamaan rikki menneen tavarat.

Desistanssin toiminnasta ja tapahtumista syntyvät jätteet lajitellaan mahdollisimman kattavasti niin, että metalli, lasi, bio, paperi, kartonki, muovi ja sekajätteet lajitellaan erikseen. Pantilliset pullot palautetaan kauppaan. Tapahtumapaikalle myös sijoitetaan selkeät lajittelupisteet, joiden avulla jäsenistöllä on helppo hoitaa lajittelu tapahtumien aikana. Mahdollisiin ulkoilmatapahtumiin varataan mukaan jätessäkkejä ja huolehditaan, ettei roskia päädy luontoon.

Viestintä

Yhdistyksen sisäinen ja ulkoinen viestintä toteutetaan pääasiallisesti sähköisenä. Viestintä jäsenistölle hoidetaan digitaalisilla alustoilla, jolloin julisteita tai flyereita ei tarvitse tulostaa.

Kokouksissa on sitouduttu paperittomiin kokouksiin, jolloin hallituksen kokousten pöytäkirjoja tai muita ylimääräisiä dokumentteja ei tulosteta turhaan.

Ympäristötietouden lisääminen

Tapahtumissa ja Desistanssin toiminnassa kannustetaan ja ohjataan jäsenistöä kierrättämään jätteet ja toimimaan ympäristövastuullisesti. Desistanssi kannustaa jäsenistöä kestävään ja ympäristöystävälliseen toimintaan myös ainejärjestötoiminnan ulkopuolella. Desistanssi voi halutessaan tehdä kannanottoja ympäristöasioihin liittyen tai nostaa ympäristöön liittyviä teemoja muilla tavoin keskusteluun.

Lähteet

Lettenmeier, M., Akenji, L., Toivio, V., Koide, R., & Amellina, A. (2019). 1, 5 asteen elämäntavat: Miten voimme pienentää hiilijalanjälkemme ilmastotavoitteiden mukaiseksi?.

<https://media.sitra.fi/app/uploads/2019/05/1o5-asteen-elamantavat.pdf>

Richardson, K., Steffen, W., Lucht, W., Bendtsen, J., Cornell, S.E., Donges, J.F., Drüke, M., Fetzer, I., Bala, G., von Bloh, W., Feulner, G., Fiedler, S., Gerten, D., Gleeson, T., Hofmann, M., Huiskamp, W., Kummu, M., Mohan, C., Nogués-Bravo, D., Petri, S., Porkka, M., Rahmstorf, S., Schaphoff, S., Thonicke, K., Tobian, A., Virkki, V., Weber, L. & Rockström, J. 2023. Earth beyond six of nine planetary boundaries. Science Advances 9, 37.

DOI: [10.1126/sciadv.adh2458](https://doi.org/10.1126/sciadv.adh2458)

Sitra (2023) Keski-vertosuomalaisen hiilijalanjälki

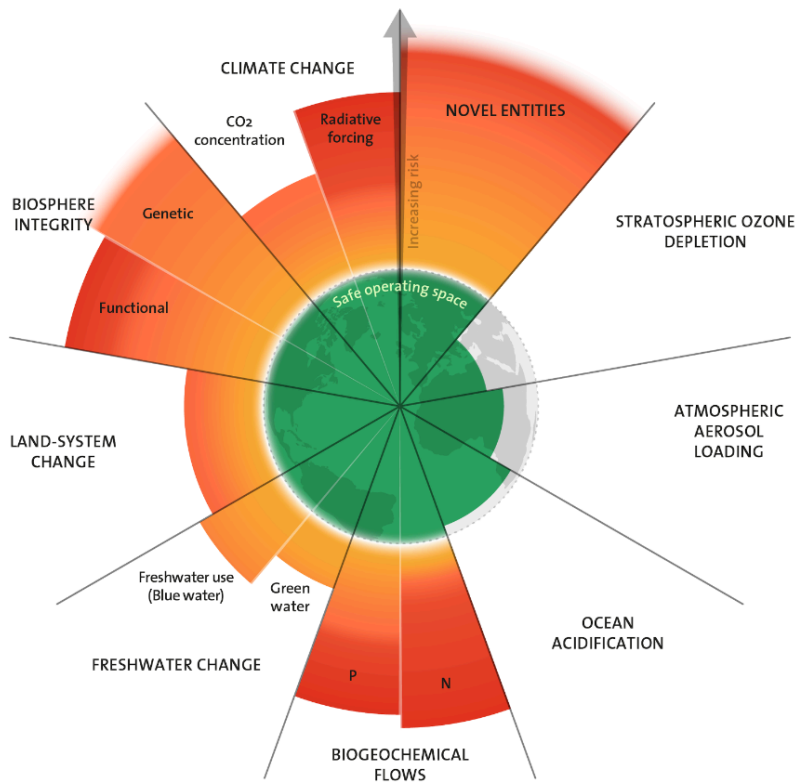
<https://www.sitra.fi/artikkelit/keski-vertosuomalaisen-hiilijalanjalki/>

SYKE (2018) Suomi on ylittänyt kestävä hyvinvoinnin rajat

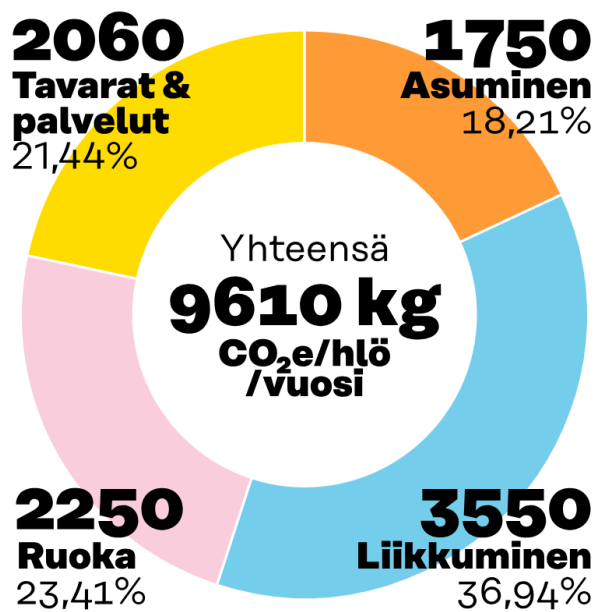
[https://www.syke.fi/fi-FI/Suomi_ja_kestava_hyvinvointi/Kestavaan_hyvinvointiin_vielä_matkaa/Suomi_on_ylittänyt_kestavan_hyvinvoinnin\(47890\)](https://www.syke.fi/fi-FI/Suomi_ja_kestava_hyvinvointi/Kestavaan_hyvinvointiin_vielä_matkaa/Suomi_on_ylittänyt_kestavan_hyvinvoinnin(47890))

Yle (2021) Tervetuloa vegaani-Suomeen! <https://yle.fi/a/3-11755888>

Liite 1 Maapallon planetaariset rajat ([Richardson ym. 2023](#))

Liite 2 Keski-vertosuomalaisen hiilijalanjäljen jakautuminen ([Sitra 2023](#))

Liite 3 Lista vähähiilisistä elämäntapavaihtoehtoista ja niiden vaikutuksesta keskivertosuomalaisen hiilijalanjälkeen ([Lettenmeier ym.](#))

Kulutuksen osa-alue	Keskivertosuomalaisen elämäntapojen hiilijalanjälki: 10 400 kg CO ₂ e/hlö/vuosi	Arvioitu hiilijalanjäljen pieneneminen, CO ₂ e/hlö/vuosi	Osuus keskivertosuomalaisen hiilijalanjäljestä (%), eri vaihtoehtojen päällekkäisyyttä ei ole huomioitu
1. Liikkuminen	Vapaa-ajan matkustaminen ilman autoa (joukkoliikenne)	1560	15 %
2. Elintarvikkeet	Vegaaniruokavalio	1120	11 %
3. Liikkuminen	Sähköauto	1060	10 %
4. Elintarvikkeet	Kasvisruokavalio (lakto-ovo)	900	8,6 %
5. Liikkuminen	Hybridiauto	810	7,8 %
6. Asuminen	Uusiutuvaan energiaan perustuva lämmitys	790	7,6 %
7. Liikkuminen	Ajoneuvojen polttoainetehokkuuden parantaminen	700	6,8 %
8. Asuminen	Lämpöpumpun käyttö lämmityksessä	610	5,9 %
9. Asuminen	Rakennusten energiatehokkuuden parantaminen	580	5,5 %
10. Asuminen	Tuulisähkö	560	5,4 %
11. Asuminen	Vierashuoneen vuokraaminen matkailijoille (23 m ² 27 viikoksi)	540	5,2 %
12. Elintarvikkeet	Maitotuotteiden korvaaminen kasvipohjaisilla tuotteilla	450	4,3 %
13. Liikkuminen	Asuminen lähempänä työpaikkaa (80 % lyhyempi matka)	410	4,0 %
14. Liikkuminen	Työmatkat ilman autoa (sähköpyörä)	400	3,9 %
15. Liikkuminen	Lentämisen vähentäminen (kotimaan ja kansainväliset lennot)	370	3,6 %
16. Liikkuminen	Työmatkat ilman autoa (joukkoliikenne)	370	3,5 %
17. Elintarvikkeet	Punaisen lihan korvaaminen kanalla ja kalalla	360	3,5 %
18. Liikkuminen	Kimppakyydit (2 henkilöä autossa)	340	3,2 %
19. Liikkuminen	Etätö (toimistotyöntekijät)	230	2,2 %
20. Asuminen	Pienempi asuintila (noin 10 % vähennys)	220	2,1 %
21. Asuminen	Kuuman veden säästäminen	140	1,3 %
22. Elintarvikkeet	Makeisten ja alkoholin kulutuksen vähentäminen	130	1,3 %
23. Asuminen	Kodin lämpötilan laskeminen (2 asteella)	130	1,3 %
24. Elintarvikkeet	Elintarviketuotannon tehokkuuden parantaminen	130	1,2 %
25. Elintarvikkeet	Elintarvikehävikin vähentäminen (tuotanto)	50	0,5 %
26. Asuminen	Kodinkoneiden tehokkuuden parantaminen	40	0,4 %
27. Elintarvikkeet	Elintarvikehävikin vähentäminen (kotitaloudet)	40	0,4 %

Liite 4 Ruokien hiilijalanjälki ([Sitra 2023](#))

